

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

Απόσπασμα

**Από το Πρακτικό της 11^{ης} Συνεδρίασης (Τακτική)
της 3^{ης} Ιουνίου 2025
του Περιφερειακού Συμβουλίου Στερεάς Ελλάδας**

**Αριθμός Απόφασης
66 / 2025**

Στη Λαμία, σήμερα **3 Ιουνίου 2025**, ημέρα Τρίτη και ώρα 11 : 00 π. μ., το Περιφερειακό Συμβούλιο Στερεάς Ελλάδας συνήλθε στην 11^η Τακτική Συνεδρίαση για το έτος 2025, η οποία πραγματοποιήθηκε δια ζώσης και ταυτόχρονα με τηλεδιάσκεψη, μέσω της υπηρεσίας τηλεδιασκέψεων για τον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα e:Presence.gov.gr (<https://epresence.gov.gr>), στην αίθουσα συνεδριάσεων «Λάμπρου Παπαδήμα» (Αινιάνων 6-8, Λαμία) κατόπιν της υπ' αριθμ. πρωτ. (οικ.) 121342/28.05.2025 Πρόσκλησης της Προέδρου, Λουκίας Θεοδώρου – Μαγουλά, η οποία δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και απεστάλη ηλεκτρονικά στον Περιφερειάρχη Φάνη Σπανό καθώς και σε καθέναν από τους Περιφερειακούς Συμβούλους για την τοποθέτηση και λήψη αποφάσεων, επί των ακόλουθων θεμάτων ημερήσιας διάταξης :

Θέμα 1 ^ο	Έγκριση του Περιφερειακού Σχεδίου Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ) της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας σε εφαρμογή της παρ.2 του άρθρου 6 του ν. 4936/2022 (ΦΕΚ 105/Α'/27.5.2022).
Εισηγητής	Ευάγγελος Κούκουζας, Αντιπεριφερειάρχης Περιβάλλοντος, Χωρικού Σχεδιασμού και Μεταφορών.

Από τις συνδέσεις στην υπηρεσία τηλεδιασκέψεων e:Presence.gov.gr (<https://epresence.gov.gr>), και τις παρουσίες του Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας, του Προεδρείου και των Περιφερειακών Συμβούλων εντός της αίθουσας, διαπιστώθηκε ότι από τα 45 μέλη του Περιφερειακού Συμβουλίου συμμετείχαν, και ήταν παρόντες, οι κάτωθι :

Παρόντες

- Ο Περιφερειάρχης Στερεάς Ελλάδας Φάνης Σπανός
- Η Πρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου Λουκία Θεοδώρου – Μαγουλά
- Ο Αντιπρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου Δρόσος Παρασκευάς
- Η Γραμματέας του Περιφερειακού Συμβουλίου Αλίκη Λιάσκα

➤ Οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι ως ακολούθως :

Περιφερειακές Παρατάξεις							
A/A	"Επιμένουμε στην καρδιά της Ελλάδας"	Παρών/ούσα	Απών/ούσα	A/A	"Ενωτική Περιφερειακή Κίνηση Απόστολος Γκλέτσος"	Παρών/ούσα	Απών/ούσα
1	Αποστολόπουλος Κων/νος	φυσική παρουσία		1	Αγγελακόπουλος Απόστολος	τηλεδιάσκεψη	
2	Αραβαντινού -Τζε Μαρία Παγωνίτσα	φυσική παρουσία		2	Αγγελόπουλος Γεώργιος	φυσική παρουσία	
3	Βαβουλιώτης Ευάγγελος	τηλεδιάσκεψη		3	Αλεξίου Ιωάννης	τηλεδιάσκεψη	
4	Βαρδακώστας Κων/νος	τηλεδιάσκεψη		4	Γκλέτσος Απόστολος	τηλεδιάσκεψη	
5	Βελισσαρίου Αναστάσιος	φυσική παρουσία		5	Γκλέτσου Ελευθερία	φυσική παρουσία	
6	Βουρδάνος Δημήτριος	φυσική παρουσία		6	Λάμπου Σπυρίδων	φυσική παρουσία	
7	Γαλάνης Κων/νος	τηλεδιάσκεψη		7	Παρασκευάς Δρόσος	φυσική παρουσία	
8	Γεωργίου Χρήστος-Δημήτριος	φυσική παρουσία		Σύνολο Συμβούλων "Ενωτική Περιφερειακή Κίνηση Απόστολος Γκλέτσος"		7	
9	Γιαννόπουλος Ιωάννης	τηλεδιάσκεψη		A/A	"Στερεά Περιφέρεια"	Παρών/ούσα	Απών/ούσα
10	Δελμούζος Γεώργιος	φυσική παρουσία		1	Βουγέσης Γιώργος	τηλεδιάσκεψη	
11	Ευαγγελιογιάννης Θωμάς	τηλεδιάσκεψη		2	Λιάσκα Αλίκη	φυσική παρουσία	
12	Θεοδώρου-Μαγουλά Λουκία	φυσική παρουσία		3	Μαρκόπουλος Κωνσταντίνος	τηλεδιάσκεψη	
13	Καλαντζή Αικατερίνη	φυσική παρουσία		4	Χονδρογιάννη Σοφία	τηλεδιάσκεψη	
14	Καλτσάς Ηλίας	τηλεδιάσκεψη		Σύνολο Συμβούλων "Στερεά Περιφέρεια"		4	
15	Κελαϊδίτης Γεώργιος	φυσική παρουσία		A/A	"Λαϊκή Συμπείρωση Στερεάς Ελλάδας"	Παρών	Απών
16	Κούκουζας Ευάγγελος	φυσική παρουσία		1	Κοτσικώνας Επαμεινώνδας	τηλεδιάσκεψη	
17	Μπακομήτρος Κων/νος	φυσική παρουσία		2	Μουτουσίδης Στέφανος	φυσική παρουσία	
18	Ντασιώτης Γεώργιος	φυσική παρουσία		3	Μπασδέκης Κων/νος	φυσική παρουσία	
19	Παπαθωμά Φανή	τηλεδιάσκεψη		Σύνολο Συμβούλων "Λαϊκή Συμπείρωση Στερεάς Ελλάδας"		3	
20	Περγαντάς Ιωάννης	τηλεδιάσκεψη		A/A	"Πατρίδα μας η Στερεά"	Παρών	Απών
21	Πνευματικός Κων/νος	τηλεδιάσκεψη		1	Αποστολίδης Λουκάς		ν
22	Σανίδας Ηλίας	φυσική παρουσία		2	Κατσούλης Δημήτριος	φυσική παρουσία	
23	Ταξίδης Χρήστος	φυσική παρουσία		Σύνολο Συμβούλων "Πατρίδα μας η Στερεά"		1	1
24	Τασιός Αριστείδης	τηλεδιάσκεψη		Ανεξάρτητοι Περιφερειακοί Σύμβουλοι			
25	Τσουλιάς Ανδρέας	φυσική παρουσία		1	Αγγελοπούλου Βασιλική	τηλεδιάσκεψη	
26	Φαλίδας Ευάγγελος	τηλεδιάσκεψη		2	Λύκος Βασίλειος	τηλεδιάσκεψη	
27	Χαϊνός Ευάγγελος	τηλεδιάσκεψη		Σύνολο Ανεξάρτητων Συμβούλων		2	
Σύνολο Συμβούλων "Επιμένουμε στην καρδιά της Ελλάδας"		27					

Αφού διαπιστώθηκε η ύπαρξη νόμιμης απαρτίας, καθώς από το σύνολο των σαράντα πέντε (45) Περιφερειακών Συμβούλων ήταν παρόντες εντός της αίθουσας και συνδεδεμένοι μέσω τηλεδιάσκεψης, στην έναρξη της συνεδρίασης, σαράντα τέσσερις (44), η Πρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου Λουκία Θεοδώρου – Μαγουλά κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης.

Απόντας καθ' όλη τη συνεδρίαση ήταν : ο Επικεφαλής της Περιφερειακής Παράταξης «Πατρίδα μας η Στερεά» Λουκάς Αποστολίδης.

Χρέη υπηρεσιακού Γραμματέα άσκησε ο αναπληρωτής υπηρεσιακός Γραμματέας Φώτης Παπαευσταθίου.

Η Πρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου, Λουκία Θεοδώρου – Μαγουλά, έδωσε τον λόγο στον εισηγητή του 1^{ου} θέματος της ημερήσιας διάταξης Ευάγγελο Κούκουζα, Αντιπεριφερειάρχη Περιβάλλοντος, Χωρικού Σχεδιασμού και Μεταφορών Π. Στ. Ε., η εισήγηση του οποίου διαβιβάστηκε στον παρόν Συμβούλιο με το υπ. αριθμ. πρωτ. 121792/30-5-2025 (Ορθή Επανάληψη) έγγραφο, ο οποίος και ανέφερε τα ακόλουθα :

Έχοντας υπόψη :

1. Τις διατάξεις του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ Α΄ 87) «Νέα Αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν σήμερα.
2. Το Ν. 4555/2018 «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης –Εκβάθυνση της Δημοκρατίας- Ενίσχυση της Συμμετοχής – Βελτίωση της οικονομικής αναπτυξιακής λειτουργίας των ΟΤΑ- Πρόγραμμα Κλεισθένης» (ΦΕΚ 133/Α/19-07-2018).
3. Το Π.Δ. 148/2010 «Οργανισμός της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας» (ΦΕΚ Α΄ 241), όπως έχει τροποποιηθεί - επικαιροποιηθεί με τις υπ. αριθμ. πρωτ. 3203/84663/22-6-2017 (ΦΕΚ Β΄ 2201/28-06-2017), 3749/77622/11-6-2018 (ΦΕΚ Β΄ 2467/27-6-2018), 6041/119763/22-8-2018 (ΦΕΚ Β΄ 3806/4-9-2018) και 7062/149508/5-10-2018 (ΦΕΚ Β΄ 4524/16-10-2018) αποφάσεις του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας, και ισχύει σήμερα.
4. Την με αριθμ. 27/3-11-2023 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λαμίας με την οποία ανακηρύχθηκαν τα αποτελέσματα των Περιφερειακών Εκλογών της 8^{ης} Οκτωβρίου 2023 και ανακηρύχθηκαν ο επιτυχών και οι επιλαχόντες συνδυασμοί ο Περιφερειάρχης και οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας για την περιφερειακή περίοδο 2024-2028
5. Το Ν. 5056/2023 άρθρο 13 «Αναμόρφωση του συστήματος διακυβέρνησης Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού , κατάργηση νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου , παρακολούθηση επιδόσεων τοπικής αυτοδιοίκησης οικονομική και διοικητική διαχείριση οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης , ευζωία των ζώων συντροφιάς, κατασκευή και αναβάθμιση λειτουργούντων χερσαίων συνοριακών σταθμών και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών» ΦΕΚ 163 Α/ 2023.
6. Την υπ. αριθμ. 831/12-01-2024 (ΑΔΑ:ΕΗΡ77ΛΗ-ΣΙΚ) απόφαση του Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας περί ορισμού αναπληρωτή Περιφερειάρχη και Αντιπεριφερειάρχων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας .
7. Την ΚΥΑ με α.π. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/2006 (Β΄ 1225) «Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ», όπως τροποποιήθηκε από τις ΚΥΑ υπ΄ αρ. 40238/2017 (Β΄ 3759), ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/38181/2695/2022 (Β΄ 1923) και ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/94750/6235/2023 (Β΄5774).
8. Η με α.π. ΥΠΕΝ/ΔΚΑΠΑ/103012/1950/23.12.2021, γνωμοδότηση της Διεύθυνσης Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας του ΥΠΕΝ (ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/123314/7744/23.12.2021).
9. Την υπ΄ αριθμ. 48/2024 Απόφαση του Περιφερειακού σχεδίου Στερεάς Ελλάδας (**ΑΔΑ:69ΠΒ7ΛΗ-396**), για την Έκφραση γνώμης για τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.) του Περιφερειακού Σχεδίου για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ)Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.
10. Την υπ΄ αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/108486/7241-17/02/2025 ΑΠΟΦΑΣΗ του ΥΠΕΝ (ΑΔΑ:6Τ0Ω4653Π8-ΦΤΤ), σχετικά με την Περιβαλλοντική έγκριση του Περιφερειακού Σχεδίου Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ) της

Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας κατόπιν αξιολόγησης της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του Σχεδίου.

11. Τις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 34 του Εθνικού Κλιματικού Νόμου 4936/2022 για την έγκριση του ΠεΣΠΚΑ της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας σύμφωνα με τις οποίες ακολουθούνται οι διαδικασίες της παρ.2 του άρθρου 43 του ν. 4414/2016.

12. Την σχετική εισήγηση της Δ/σης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Π.Σ.Τ.Ε.

13. Τις αποφάσεις με αριθμ. **148/2020, 3/2021, και 150/2024**, του Περιφερειακού Συμβουλίου που αφορούν την χωροθέτηση των ΑΠΕ (ιδίως Αιολικών και Φωτοβολταϊκών στα όρια της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και την έκδοση των σχετικών ψηφισμάτων.

Θεσμικό πλαίσιο

Σύμφωνα με το Ν. 4414/2016, άρθ. 43 (ΦΕΚ 149/Α/9-8-2016), όλες οι Περιφέρειες της χώρας θα πρέπει να εκπονήσουν Σχέδια για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή σε εναρμόνιση με την Εθνική Στρατηγική.

Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 34 του Εθνικού Κλιματικού Νόμου 4936/2022 για την τελική έγκριση του ΠεΣΠΚΑ της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, ακολουθούνται οι διαδικασίες της παρ.2 του άρθρου 43 του ν. 4414/2016 σύμφωνα με το οποίο:

Περιφερειακά Σχέδια για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ)

2. Το ΠεΣΠΚΑ εκπονείται από την οικεία Περιφέρεια και εγκρίνεται με απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου με εισήγηση της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της οικείας Περιφέρειας και μετά από γνώμη της Περιφερειακής Επιτροπής Διαβούλευσης και της Διεύθυνσης Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η οποία εισηγείται για τη συμβατότητα του ΠεΣ-ΠΚΑ με τις κατευθύνσεις και τους στόχους της ΕΣΠΚΑ. Η ως άνω γνώμη της Διεύθυνσης Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας παρέχεται σε διάστημα τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία που περιέχεται σε αυτή το ΠεΣΠΚΑ.

Το ΠεΣΠΚΑ αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο που προσδιορίζει και ιεραρχεί τα απαραίτητα μέτρα και δράσεις προσαρμογής.

Με την Υ.Α. αριθ. οικ. 11258/2017 (ΦΕΚ 873/Β/16-3-2017) εξειδικεύτηκε το περιεχόμενο των Περιφερειακών Σχεδίων για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ), σύμφωνα με το άρθρο 43 του Ν. 4414/2016.

Για την έγκριση των ΠεΣΠΚΑ, απαιτείται αρχικά η εκπόνηση και έγκριση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), σύμφωνα με τις διατάξεις της ΚΥΑ 107017/2006 (ΦΕΚ 1225/Β/5-9-2006).

Στη διαδικασία που προβλέπεται, η ΣΜΠΕ εγκρίνεται από την αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΚΑ (ΔΙΠΑ), μετά από διαδικασία διαβούλευσης (σχετ. 10, ΑΔΑ:6ΤΟΩ4653Π8-ΦΤΤ) κατά την οποία γνωμοδοτεί και το οικείο Περιφερειακό Συμβούλιο (σχετ. 9, ΑΔΑ:69ΠΒ7ΛΗ-396)

Για τα ως άνω σχετικά έχουν εκδοθεί οι παρακάτω εγκρίσεις.

- Η με α.π. ΥΠΕΝ/ΔΚΑΠΑ/103012/1950/23.12.2021, γνωμοδότηση της Διεύθυνσης Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας του ΥΠΕΝ (ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/123314/7744/23.12.2021).
- Το με α.π. 6898/237241/14.10.2022 έγγραφό μας, με το οποίο υποβλήθηκε στη Δ/ση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΙΠΑ) του ΥΠΕΝ έντυπο και ψηφιακό αντίγραφο της ΣΜΠΕ του Σχεδίου του θέματος (ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/108486/7241/20.10.2022).
- Το με α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/122443/8044/22.11.2022 έγγραφο της ΔΙΠΑ, με το οποίο ενημερώθηκε η υπηρεσία μας, για τον έλεγχο πληρότητας και τις αναγκαίες αποσαφηνίσεις συμπληρώσεις.

- Τα με α.π. 217585/17.10.2023, 217585/19.10.2023 (ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ) και 240330/13.11.2023 έγγραφα της υπηρεσίας μας, με τα οποία διαβιβάστηκε στη ΔΙΠΑ η επικαιροποιημένη και θεωρημένη ΣΜΠΕ του Σχεδίου του θέματος, μέσω ψηφιακού συνδέσμου μεταφόρτωσης αρχείων (ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/106604/7007/17.10.2023, ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/107366/7046/19.10. 2023, ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/117318 /7652/13.10.2023, αντίστοιχα).
- Το με α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/123408/8024/27.11.2023 έγγραφο της ΔΙΠΑ, με το οποίο ενημερώθηκε η υπηρεσία μας , για την πληρότητα της επανυποβληθείσας ΣΜΠΕ.
- Το με α.π. 253732/30.11.2023 έγγραφό μας, με το οποίο κοινοποιείται στη ΔΙΠΑ ο σύνδεσμος ανάρτησης της ΣΜΠΕ (ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/126162/8394/01.12.2023).
- Το με αρ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/130934/8785/12.12.2023 (268823/13-12-2023) έγγραφο της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης / ΥΠΕΝ με θέμα: «Διαβίβαση προς διαβούλευση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του Περιφερειακού Σχεδίου για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή ΠεΣΠΚΑ Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.
- Η από 18-12-2023 Ανακοίνωση προς Διαβούλευση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.) του Περιφερειακού Σχεδίου για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή ΠΣΤΕ

Επίσης έχει γίνει ο έλεγχος πληρότητας του φακέλου από το ΥΠΕΝ και έχουν εκδοθεί οι σχετικές αποφάσεις.

→ [Σχετικά αρχεία](#)

⇒ [Σχέδιο ΠΕΣΠΚΑ,](#)

⇒ [Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων ΠΕΣΠΚΑ](#)

Α. Εισαγωγή

Το Περιφερειακό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ) αποτελεί επί της ουσίας το τοπικό σχέδιο συμβολής στοχεύοντας στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή με εφαρμογή τομεακών πολιτικών, ενώ παράλληλα ταυτίζεται με την αύξηση της ετοιμότητας και της ικανότητας αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και τη διαμόρφωση συνεκτικής προσέγγισης και βελτίωση των δράσεων συντονισμού.

Κύριος στόχος του ΠεΣΠΚΑ είναι η **ιεράρχηση**, βάσει κατάλληλων κριτηρίων αξιολόγησης, **των πιθανών δράσεων προσαρμογής στους διάφορους τομείς**, ώστε να μπορούν να συγκροτήσουν μια ολοκληρωμένη περιφερειακή στρατηγική για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

Το σχέδιο είναι πλήρως εναρμονισμένο με την Απόφαση έγκρισης της ΣΜΠΕ του ΠεΣΠΚΑ Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

Ειδικότερα, μέσω της ΣΜΠΕ προσδιορίζονται οι **δυναμικές ευκαιρίες** που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή και αξιολογείται η ικανότητα προσαρμογής, η ανθεκτικότητα των εξεταζόμενων συστημάτων και οι επιπτώσεις από τους κινδύνους της κλιματικής αλλαγής, λαμβάνοντας υπόψη τόσο φυσικές όσο και κοινωνικο-οικονομικές παραμέτρους της περιοχής μελέτης. Η ΣΜΠΕ αποτελεί μια δυναμική διαδικασία ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής διάστασης εγκαίρως στο στάδιο της διαδικασίας σχεδιασμού πολιτικών, σχεδίων και προγραμμάτων για τον ΠεΣΠΚΑ.

Οι βασικοί άξονες προτεραιότητας του ΠεΣΠΚΑ Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας είναι:

- Η ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των φορέων και των δομών που σχετίζονται με την εφαρμογή του ΠεΣΠΚΑ για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της Κλιματικής Αλλαγής, καθώς και η δημιουργία μόνιμου

μηχανισμού παρακολούθησης της εφαρμογής και επικαιροποίησης με βάση τα νέα επιστημονικά στοιχεία και μελέτες.

- Προώθηση και διάχυση γνώσης & δεξιοτήτων, μέσω δράσεων που σχετίζονται με τη διαρκή ενημέρωση / ευαισθητοποίηση του συνόλου της κοινωνίας για την αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής, τις επιπτώσεις στην κοινωνία και οικονομία αλλά και την εκπαίδευση των φορέων και των πολιτών σε θέματα πολιτικής προστασίας και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών.
- Ενίσχυση της Ανθεκτικότητας στους τομείς προτεραιότητας, που υλοποιείται μέσω :
 - α. έργων υποδομής, που σκοπό έχουν την άμεση αντιμετώπιση επικίνδυνων καταστάσεων αλλά και την μεσοπρόθεσμη αντιμετώπιση των επιπτώσεων,
 - β. της εκπόνησης εξειδικευμένων μελετών στους τομείς προτεραιότητας που θα βελτιώσουν το επίπεδο γνώσης και κατανόησης των μεταβολών και επιπτώσεων τους στους διάφορους τομείς
 - γ. της εφαρμογής, όπου είναι δυνατό, των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ).

Οι τομείς και δραστηριότητες που πιθανώς απειλούνται από την κλιματική αλλαγή και για τους οποίους προτείνονται μέτρα προσαρμογής είναι:

1. Γεωργία και κτηνοτροφία
2. Δασοπονία
3. Βιοποικιλότητα-οικοσυστήματα
4. Αλιεία
5. Υδατοκαλλιέργειες και Θαλάσσια Οικοσυστήματα
6. Υδατικοί πόροι
7. Παράκτιες ζώνες
8. Τουρισμός
9. Ενέργεια
10. Υποδομές και Μεταφορές
11. Δομημένο περιβάλλον
12. Πολιτιστικό περιβάλλον
13. Υγεία πληθυσμού
14. Εξορυκτική βιομηχανία

➔ Όροι, περιορισμοί και κατευθύνσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος που πρέπει να συνοδεύουν την έγκριση του Σχεδίου, κατόπιν αξιολόγησης και στάθμισης των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης της ΣΜΠΕ.

Για την πληρέστερη προστασία και την ορθολογική διαχείριση του περιβάλλοντος, η έγκριση του σχεδίου θα πρέπει να συνοδεύεται από τους όρους, περιορισμούς και κατευθύνσεις που ακολουθούν.

Η μέριμνα για το περιβάλλον αποτελεί βασική συνιστώσα στην εξειδίκευση και εφαρμογή του ΠεΣΠΚΑ, μαζί με τις οικονομικές και κοινωνικές επιδιώξεις. Για το σκοπό αυτό, στο πλαίσιο των μηχανισμών εφαρμογής του, θα πρέπει:

α. Να ενσωματώνονται κατάλληλα κριτήρια επιλογής προτάσεων, οι οποίες διασφαλίζουν την προστασία του περιβάλλοντος, με έμφαση στα παρακάτω:

1. Ανταπόκριση στην αρχή μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης (άρθρο 9§4 του Κανονισμού 2021/1060, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής 2021-2027), η οποία αναφέρεται στην αποφυγή σημαντικών επιβαρύνσεων σε έξι περιβαλλοντικούς και κλιματικούς στόχους (αντιμετώπιση κλιματικής αλλαγής, προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, αειφορική χρήση και προστασία υδάτινων και θαλάσσιων πόρων, κυκλική οικονομία, αποτροπή και έλεγχος ρύπανσης, προστασία και αποκατάσταση βιοποικιλότητας και οικοσυστημάτων).
2. Εκπλήρωση των απαιτήσεων ανθεκτικότητας των υποδομών στην κλιματική αλλαγή (climate proofing of infrastructure), όπως αυτές προκύπτουν από τα σχετικά θεσμικά, τεχνικά και καθοδηγητικά κείμενα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
3. Συμμόρφωση στις περιβαλλοντικές απαιτήσεις που θέτουν το εκάστοτε ισχύον πάγιο εθνικό ρυθμιστικό πλαίσιο του περιβάλλοντος και οι περιβαλλοντικοί όροι του κάθε έργου.
4. Δυνατότητα και ετοιμότητα εξέλιξης προς τις απαιτήσεις που δημιουργεί η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση

β. Να λαμβάνεται μέριμνα για την αποφυγή σωρευτικών αρνητικών επιπτώσεων σε μια περιοχή, στην περίπτωση που παρατηρηθεί μεγάλο πλήθος παρεμβάσεων σε αυτήν.

γ. Το σχέδιο, στη φάση εξειδίκευσης, να λαμβάνει υπόψη τους τρεις πυλώνες της αειφορίας, δηλαδή την κοινωνία, την οικονομία και το περιβάλλον.

Κάποια εκ των προτεινόμενων μέτρων / παρεμβάσεων του ΠεΣΠΚΑ, αναμένεται να λάβουν χώρα σε Προστατευόμενες Περιοχές του Δικτύου Natura 2000 και κάποια σε ζώνη 25 km από αυτές (κυρίως στον τομέα προτεραιότητας δασοπονίας). Τα μέτρα θα υλοποιηθούν σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του ΟΦΥΠΕΚΑ και της Διεύθυνσης Δασών του ΥΠΕΝ, όπως έχουν διατυπωθεί στις σχετικές γνωμοδοτήσεις που έχουν τεθεί στη διαβούλευση.

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης της ΣΜΠΕ και λαμβάνοντας υπόψη: α) τα αναφερόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής (2021/C 437/ 01) για την «Εκτίμηση σχεδίων και έργων σε σχέση με τόπους Natura 2000 - Μεθοδολογική καθοδήγηση σχετικά με τις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 3 και 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους», β) τη γνωμοδότηση του ΟΦΥΠΕΚΑ (δια των Μονάδων Διαχείρισης χωρικής αρμοδιότητας εντός της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας), εκτιμάται ότι το ΠεΣΠΚΑ, όπως έχει σχεδιαστεί, αναμένεται να επιφέρει θετικά αποτελέσματα σε σχέση με τις προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura 2000, καθώς τα προτεινόμενα μέτρα αξιολογήθηκαν να έχουν συνολικά θετικές επιδράσεις στη βιοποικιλότητα και κατά συνέπεια και στο προστατευτέο αντικείμενο του δικτύου Natura 2000 και ως εκ τούτου κρίνεται ότι δεν δύναται να παραβιάσει τους στόχους διατήρησης και να επιφέρει σημαντικές μη αναστρέψιμες αρνητικές επιπτώσεις από την εφαρμογή του.

Β. Σκοπιμότητα του ΠεΣΠΚΑ

Το ΠεΣΠΚΑ ως ολοκληρωμένη προσέγγιση προσδιορίζει και ιεραρχεί τα απαραίτητα μέτρα και δράσεις προσαρμογής της Περιφέρειας. Περιλαμβάνει την ανάλυση στόχων, των αναμενόμενων στην Περιφέρεια κλιματικών μεταβολών και ανάλυση της κλιματικής τρωτότητας επιμέρους τομέων και γεωγραφικών περιοχών, με γνώμονα το

βασικό προφίλ της Περιφέρειας, ήτοι τα στοιχεία και δεδομένα του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, εκτιμά τις άμεσες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών σε διάφορους τομείς του περιβάλλοντος και της οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας, καθορίζει τις τομεακές και χωρικές προτεραιότητες και καταλήγει σε προτεινόμενα μέτρα και δράσεις για τους τομείς και τις περιοχές προτεραιοτήτων.

Γενικός στόχος του είναι η συμβολή στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας της περιφέρειας στην Κλιματική Αλλαγή σε όλες τις τομεακές πολιτικές. Αυτό σημαίνει αύξηση της ετοιμότητας και της ικανότητας αντιμετώπισης των επιπτώσεων της Κλιματικής Αλλαγής σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, διαμόρφωση συνεκτικής προσέγγισης και βελτίωση του συντονισμού.

Το έργο έχει καταγράψει τις εκτιμήσεις των κλιματικών μεταβολών στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (ΠΣΤΕ) μέχρι το 2100, ώστε να εκτιμήσει τις άμεσες και μελλοντικές περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής σε όλους τους τομείς της Περιφέρειας και να αξιολογήσει (από περιβαλλοντική αλλά και κοινωνικοοικονομική άποψη) τις πιθανές δράσεις προσαρμογής στους τομείς αυτούς. Επίσης, ιεραρχεί, βάσει κατάλληλων κριτηρίων αξιολόγησης, πιθανές δράσεις προσαρμογής στους διάφορους τομείς και να προτείνει αυτές που μπορούν να συγκροτήσουν μια ολοκληρωμένη περιφερειακή στρατηγική για την προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή. Σημαντική παράμετρος για την επιτυχή ολοκλήρωση του έργου είναι και η συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων μερών τόσο από τη διοίκηση όσο και από την κοινωνία των πολιτών, ώστε να εξασφαλιστεί η ουσιαστική συνεργασία σε διάφορα επίπεδα προκειμένου, αφενός να προταθούν οι κατάλληλες δράσεις με έμφαση στην ενσωμάτωση επιλογών προσαρμογής με χαμηλό κόστος και αφετέρου, να διασφαλιστεί η σταθερή μακροχρόνια πολιτική δέσμευση για την υλοποίηση του σχεδίου δράσης και την ενσωμάτωση της διάστασης της προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή σε όλες τις τομεακές πολιτικές.

Οι βασικοί στόχοι της Εθνικής Στρατηγικής για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ) είναι:

1. Η συστηματοποίηση και βελτίωση της διαδικασίας λήψης (βραχυχρόνιων και μακροχρόνιων) αποφάσεων σχετικών με την προσαρμογή
2. Η σύνδεση της προσαρμογής με την προώθηση ενός βιώσιμου αναπτυξιακού προτύπου μέσα από περιφερειακά/τοπικά σχέδια δράσης
3. Η προώθηση δράσεων και πολιτικών προσαρμογής σε όλους τους τομείς της ελληνικής οικονομίας με έμφαση στους πλέον ευάλωτους
4. Η δημιουργία μηχανισμού παρακολούθησης, αξιολόγησης και επικαιροποίησης των δράσεων και πολιτικών προσαρμογής
5. Η ενδυνάμωση της προσαρμοστικής ικανότητας της ελληνικής κοινωνίας μέσα από δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης

Ο σχεδιασμός για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή γίνεται με γνώμονα να μην τίθεται σε κίνδυνο η ανθρώπινη υγεία προστατεύοντας παράλληλα το περιβάλλον.

Όπως έχει αναφερθεί το ΠεΣΠΚΑ εξειδικεύει τις κατευθύνσεις της Εθνικής Στρατηγικής για την

Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ), καθορίζοντας τις άμεσες προτεραιότητες προσαρμογής σε τοπικό/περιφερειακό επίπεδο. Η μέριμνα για το περιβάλλον αποτελεί τη βασική συνιστώσα στην εξειδίκευση και εφαρμογή του ΠεΣΠΚΑ, μαζί με τις οικονομικές και κοινωνικές επιδιώξεις.

Κύριος στόχος της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή Στερεάς Ελλάδας είναι η ενίσχυση της ανθεκτικότητας σε όλους τους τομείς προτεραιότητας και η επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης. Οι Πυλώνες – Άξονες προτεραιότητας της Περιφερειακής Στρατηγικής της Στερεάς Ελλάδας για την Κλιματική Αλλαγή είναι οι ακόλουθοι:

- **Πυλώνας – Άξονας Προτεραιότητας 1 (ΑΠ1):** Ηγεσία και ενίσχυση της Διοικητικής Ικανότητας
- **Πυλώνας – Άξονας Προτεραιότητας 2 (ΑΠ2):** Προώθηση και διάχυση γνώσης & δεξιοτήτων
- **Πυλώνας – Άξονας Προτεραιότητας 3 (ΑΠ3):** Ενίσχυση Ανθεκτικότητας στους τομείς προτεραιότητας

Το εν λόγω Επιχειρησιακό Πρόγραμμα καλύπτει σε στρατηγικό επίπεδο την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. Συνεπώς, στην Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, ως περιοχή μελέτης ορίζεται το γεωγραφικό πεδίο, που είναι το σύνολο της Περιφέρειας.

Στην διαδικασία σχεδιασμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος γίνεται χρήση και σύγκριση εναλλακτικών σεναρίων, όλα από τα οποία ικανοποιούν βασικές παραμέτρους και απαιτήσεις σχεδιασμού, αλλά συγχρόνως αντιπροσωπεύουν και διαφορετικές προσεγγίσεις τόσο πολιτικής, όσο και επιπέδων επένδυσης.

Για την **πληρέστερη προστασία και την ορθολογική διαχείριση του περιβάλλοντος**, η έγκριση του σχεδίου συνοδεύεται από κατάλληλα κριτήρια επιλογής προτάσεων, οι οποίες και διασφαλίζουν την προστασία του περιβάλλοντος, με έμφαση:

1. **Στην αρχή μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης** (άρθρο 9§4 του Κανονισμού 2021/1060, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής 2021-2027), η οποία αναφέρεται στην αποφυγή σημαντικών επιβαρύνσεων σε έξι περιβαλλοντικούς και κλιματικούς στόχους (αντιμετώπιση κλιματικής αλλαγής, προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, αειφορική χρήση και προστασία υδάτινων και θαλάσσιων πόρων, κυκλική οικονομία, αποτροπή και έλεγχος ρύπανσης, προστασία και αποκατάσταση βιοποικιλότητας και οικοσυστημάτων).

2. **Στην εκπλήρωση των απαιτήσεων ανθεκτικότητας των υποδομών στην κλιματική αλλαγή** (climate proofing of infrastructure), όπως αυτές προκύπτουν από τα σχετικά θεσμικά, τεχνικά και καθοδηγητικά κείμενα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

3. **Στην συμμόρφωση στις περιβαλλοντικές απαιτήσεις** που θέτουν το εκάστοτε ισχύον πάγιο εθνικό ρυθμιστικό πλαίσιο του περιβάλλοντος και οι περιβαλλοντικοί όροι του κάθε έργου.

4. **Στην δυνατότητα και ετοιμότητα εξέλιξης** προς τις απαιτήσεις που δημιουργεί η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση

Επιπλέον, λαμβάνεται μέριμνα για την αποφυγή σωρευτικών αρνητικών επιπτώσεων σε μια περιοχή, στην περίπτωση που παρατηρηθεί μεγάλο πλήθος παρεμβάσεων σε αυτήν, ενώ τέλος το σχέδιο, στη φάση εξειδίκευσης, οφείλει να λαμβάνει υπόψη τους τρεις πυλώνες της αειφορίας, δηλαδή την **κοινωνία, την οικονομία και το περιβάλλον**.

Το ΠεΣΠΚΑ είναι συμβατό με άλλα υφιστάμενα και υπό εκπόνηση σχέδια που αφορούν την ΠΣΤΕ, όπως το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΓΠΧΣΑΑ), το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ) Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, το Ειδικό Πλαίσιο

Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό, το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες, το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για την Βιομηχανία, την Εθνική Στρατηγική Έξυπνη Εξειδίκευσης 2021-2027 - Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, την Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη, Στρατηγική για την κοινωνική ένταξη των Ρομά στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, την Εθνική Πολιτική Μεταφορών το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών (ΕΣΣΜ), τον Περιφερειακό Σχεδιασμό Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ), και τις Στρατηγικές Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

Γ. Περιγραφή του ΠεΣΠΚΑ

Το εν λόγω Επιχειρησιακό Πρόγραμμα καλύπτει σε στρατηγικό επίπεδο την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. Ως περιοχή μελέτης ορίζεται το γεωγραφικό πεδίο, που είναι το σύνολο της Περιφέρειας, η οποία βρίσκεται στο κεντρικό τμήμα της χώρας και περιλαμβάνει πέντε (5) Περιφερειακές Ενότητες (Βοιωτίας, Εύβοιας, Ευρυτανίας, Φθιώτιδας, Φωκίδας) και είκοσιπέντε (25) Δήμους. Έχει συνολική έκταση 15.549 km², οπότε και καλύπτει το 11,8% της συνολικής έκτασης της χώρας συγκεντρώνοντας το 5,1% του συνολικού πληθυσμού. Έδρα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (ΠΣΤΕ) είναι η Λαμία.

Συνοπτικά αναφέρεται, πως για την **εκτίμηση των κλιματικών μεταβολών, την ανάλυση τρωτότητας** της Περιφέρειας και **την εκτίμηση των επιπτώσεων των κλιματικών μεταβολών σε διάφορους τομείς** απαιτούνται κλιματικά δεδομένα με τη μεγαλύτερη δυνατή χωρική και χρονική ανάλυση. Για το ΠεΣΠΚΑ της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας αξιοποιήθηκαν δεδομένα από τα αποτελέσματα προσομοιώσεων με Κλιματικά Μοντέλα που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος EURO-CORDEX, στις εξής χρονικές περιόδους μελέτης των επιπτώσεων:

- η περίοδος αναφοράς 1990 – 2010,
- η μεσοπρόθεσμη περίοδος 2030 – 2050 και
- η μακροπρόθεσμη 2070 – 2090.

Τα **εξεταζόμενα σενάρια** εξέλιξης συγκέντρωσης αερίων φαινομένου θερμοκηπίου (ΑΦΘ), είναι:

- Το RCP4.5 (ενδιάμεσο),
- Το RCP8.5 (δυσμενές).

Οι **κλιματικές παράμετροι** που εξετάστηκαν περιλαμβάνουν:

- Μέση ημερήσια θερμοκρασία αέρα στα 2 m (οC)
- Μέση ημερήσια σχετική υγρασία αέρα (%)
- Μέσο ημερήσιο κλάσμα νεφοκάλυψης (%)
- Μέση διάρκεια ηλιοφάνειας (ώρες/ημέρα)
- Μέση ημερήσια ταχύτητα ανέμου στα 10 m. (m/s)
- Συνολική ημερήσια κατακρήμνιση (mm / ημέρα)
- Συνολική ημερήσια κατακρήμνιση

Οι επιπτώσεις των κλιματικών μεταβολών δεν συνδέονται μόνο με τη μακροχρόνια μεταβολή στο «μέσο» κλίμα αλλά και με τη συχνότητα και την ένταση εμφάνισης ακραίων καιρικών φαινομένων (ΕΜΕΚΑ, 2011), όπως για

παράδειγμα καύσωνες, περίοδοι ξηρασίες και ισχυρές βροχοπτώσεις, αλλά και μια σειρά από δείκτες οι οποίοι σχετίζονται με επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής σε επιμέρους τομείς του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (π.χ. μέση ελάχιστη χειμερινή θερμοκρασία, μέση μέγιστη θερινή θερμοκρασία κλπ.).

Για την εκτίμηση των κλιματικών μεταβολών σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο υπολογίστηκαν από τα αποτελέσματα του Κλιματικού Μοντέλου οι μέσες μηνιαίες τιμές των βασικών κλιματικών παραμέτρων (μέση ημερήσια θερμοκρασία αέρα, ελάχιστη ημερήσια θερμοκρασία αέρα, μέγιστη θερμοκρασία αέρα, μέση ημερήσια ταχύτητα ανέμου και συνολική κατακρήμνιση) σε επιλεγμένα σημεία ενδιαφέροντος στην Περιφέρεια (αστικά κέντρα και προστατευόμενες περιοχές) για την επόμενη δεκαετία 2021-2030 και για τα δύο εξεταζόμενα Σενάρια.

Για την εκτίμηση της τρωτότητας απαιτείται η συσχέτιση των μεταβολών των κλιματικών παραμέτρων με τις διεργασίες, υποδομές, τεχνικές, τρόπους λειτουργίας και άλλα χαρακτηριστικά των επιλεγμένων δραστηριοτήτων και τομέων. Η συσχέτιση αυτή βασίζεται στην επιλογή των παραμέτρων εκείνων της λειτουργίας τους που εξαρτώνται από τις κλιματικές συνθήκες.

Οι συνιστώσες της κλιματικής αλλαγής για τις οποίες πραγματοποιήθηκε η ανάλυση της τρωτότητας είναι η Αύξηση Θερμοκρασίας, η Ξηρασία, οι Ανεμοθύελλες, οι Καύσωνες, οι Ψυχρές εισβολές/Παγετός, οι Έντονες βροχοπτώσεις, η Άνοδος στάθμης θάλασσας και τα Κύματα.

Δραστηριότητες	Αύξηση Θερμοκρασίας	Ξηρασία	Ανεμος	Καύσωνες	Ψυχρές Εισβολές / Παγετός	Έντονες Βροχοπτώσεις / Χιονοπτώσεις	Άνοδος Στάθμης	Κύματα (Surges)
Πρωτογενής τομέας (Α, Β)								
Γεωργία-Κτηνοτροφία (Α)	3	3	1	3	2	3	1	0
Αλιεία-Ιχθυοκαλλιέργειες (Α)	2	0	1	0	0	1	1	2
Δασικά συστήματα (Α)	3	3	1	3	0	1	0	0
Εξορυκτική δραστηριότητα (Β)	0	1	0	0	0	1	0	0
Μεταποίηση / Βιομηχανία (Γ)								
Μεταποίηση / Βιομηχανία	1	1	1	1	1	1	0	0
Ενέργεια (Δ)								
Θερμικές μονάδες	1	0	0	0	0	0	0	0
Αιολικά	0	0		0	0	0	0	0
Υδροηλεκτρικά	1	0	0	1	0	1	0	0
Φωτοβολταϊκά	1	0	0	0	1	0	0	0
Ζήτηση ενέργειας	3	0	0	4	1	0	0	0
Παροχή νερού, Απόβλητα (Ε)								
Αρδευση	2	3	0	2	0	2	3	0
Υδρευση	2	3	0	2	0	2	0	0
Υγρά Απόβλητα	0	0	0	1	0	3	0	0
Μεταφορές (Η)								
Οδικές μεταφορές	1	0	0	1	1	3	1	0

Δραστηριότητες	Αύξηση Θερμοκρασίας	Ξηρασία	Ανεμος	Καύσωνες	Ψυχρές Εισβολές / Παγετός	Έντονες Βροχοπτώσεις / Χιονοπτώσεις	Άνοδος Στάθμης	Κύματα (Surges)
Σιδηρόδρομοι	0	0	0	1	0	1	1	0
Αεροδρόμια	1	0	1	1	1	1	0	0
Λιμάνια	0	0	1	0	0	0	1	2
Οικισμοί (ΣΤ, Θ, Λ)								
Κτιριακό απόθεμα	1	0	1	1	1	1	0	0
Ιστορικά κέντρα πόλεων	1	0	0	2	1	1	0	0
Μνημεία Πολιτιστικής Κληρονομιάς	1	0	0	2	1	1	0	0
Νοσοκομεία, Ιατρικά κέντρα	1	1	0	2	1	1	0	0
Εγκαταστάσεις αποβλήτων	0	0	0	1	0	1	0	0
Τουρισμός, Καταλύματα, Εστίαση (Θ)								
Χιονοδρομικά κέντρα	2	1	2	0	-1	2	0	0
Καλοκαιρινός Τουρισμός	1	1	1	1	1	2	1	1
Τριτογενής Τομέας (Κ,Μ,Ν,Ξ,Ο,Π,Σ,Τ,Υ)								
Χρηματοπιστωτικές, Ασφάλειες (Κ)	0	0	0	0	0	2	0	0
Επιστημονικές, Επαγγ. Δραστηρ. (Μ)	0	0	0	0	0	0	0	0
Τέχνες, Διασκέδαση (Ρ)	1	0	0	1	1	1	0	0
Εμπόριο (Ζ)	0	0	0	1	0	1	0	0
Άλλες Υπηρεσίες (Σ)	0	1	0	0	0	0	0	0
Εκπαίδευση (Ο)	0	0	0	1	0	0	0	0
Διοικητικές & Υποστηρικτικές Δραστ. (Ν)	1	1	1	2	1	1	0	1
Δημόσια Διοίκηση και Αμυνα (Ξ)	1	0	0	2	0	0	0	0

Δραστηριότητες	Αύξηση Θερμοκρασίας	Ξηρασία	Ανεμος	Καύσωνες	Ψυχρές Εισβολές / Παγετός	Έντονες Βροχοπτώσεις / Χιονοπτώσεις	Άνοδος Στάθμης	Κύματα (Surges)
Υγεία (Π)								
Πληθυσμός/Ευαίσθητες ομάδες	2	2	0	2	1	2	0	0
Πληθυσμός	1	1	0	1	1	2	0	0
Φυσικό Περιβάλλον								
Ποτάμια - Λίμνες	1	2	0	1	0	2	0	0
Δάση	3	3	1	3	0	1	0	0
Παραλίες - Παράκτιες περιοχές	0	0	0	0	0	0	2	2
Υγρότοποι	1	2	0	1	0	2	2	2
Τοπία ιδιαίτερου κάλλους	1	1	0	1	0	3	1	1
Θαλάσσιο περιβάλλον	1	0	0	0	0	0	1	2
Ατμοσφαιρικό περιβάλλον	1	0	1	1	0	0	0	0

Βαθμός	Τρωτότητα
0	Αμελητέα
1	Μικρή
2	Μέτρια
3	Μεγάλη
4	Απορρέουσα

Οι τομείς και δραστηριότητες που απειλούνται από την κλιματική αλλαγή στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, είναι η Γεωργία / Κτηνοτροφία, η Δασοπονία, η Βιοποικιλότητα-οικοσυστήματα, Αλιεία, Υδατοκαλλιέργειες και θαλάσσια οικοσυστήματα, υδάτινοι πόροι, παράκτιες ζώνες, τουρισμός, ενέργεια, υποδομές και μεταφορές, δομημένο περιβάλλον πολιτιστικό περιβάλλον, υγεία πληθυσμού και εξορυκτική βιομηχανία. Για την ορθολογική διαχείριση όλων αυτών, ορίζονται **κατευθύνσεις** για την διαχείριση και προστασία του περιβάλλοντος.

Δ. Κατευθύνσεις, όροι και περιορισμοί για την προστασία του περιβάλλοντος της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας

■ Διαχείριση υδάτων

Η ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων απαιτεί ολοκληρωμένη προσέγγιση, βασισμένη σε επιστημονικά δεδομένα και συμβατότητα με τα ισχύοντα σχέδια διαχείρισης. Οι βασικές κατευθύνσεις είναι οι εξής:

- ✓ **Συμβατότητα με Σχέδια Διαχείρισης και Κινδύνων Πλημμύρας**
Κάθε έργο ή δράση αξιοποίησης και διαχείρισης υδάτων πρέπει να εναρμονίζεται με τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) και τα Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας (ΣΔΚΠ) των υδατικών διαμερισμάτων Ανατολικής και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας.
- ✓ **Αντιμετώπιση Κλιματικής Αλλαγής**
Ενθαρρύνονται δράσεις προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, όπως η εκπόνηση Στρατηγικών Σχεδίων Αντιπλημμυρικής Προστασίας, επικαιροποίηση σχεδίων έκτακτης ανάγκης, και ενσωμάτωση μέτρων για προστασία από διαρροές ρύπων μετά από πλημμύρες, βασισμένα σε Χάρτες Κινδύνων.
- ✓ **Προστασία και Έλεγχος Πόρων Νερού**
Λαμβάνονται μέτρα για τον έλεγχο απολήψεων επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, την προστασία σημείων υδροληψίας και τη διασφάλιση ποιότητας νερού ανθρώπινης κατανάλωσης σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές οδηγίες (ΕΕ/2020/2184).
- ✓ **Παρακολούθηση και Έλεγχος Ποιότητας και Ποσότητας**
Εφαρμόζονται τακτικά προγράμματα ελέγχου διαχείρισης υδάτων, εκπομπών ρύπων και λειτουργίας εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων, διασφαλίζοντας την προστασία υδάτινων πόρων από μόλυνση.
- ✓ **Αποφυγή Υποβάθμισης Υδατικών Συστημάτων**
Τα έργα δεν πρέπει να αλλοιώνουν φυσικά χαρακτηριστικά των υδάτων ή να προκαλούν πτώση της στάθμης των υπόγειων υδάτων. Σε περιπτώσεις αρνητικών επιπτώσεων εφαρμόζονται οι διατάξεις της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ.
- ✓ **Ενημέρωση με Επικαιροποιημένα Δεδομένα**
Οι μελέτες λαμβάνουν υπόψη τις τελευταίες αναθεωρήσεις κινδύνων πλημμύρας και τους επικαιροποιημένους χάρτες επικινδυνότητας, καθώς και την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων απολήψεων υδάτων.
- ✓ **Ενίσχυση Διαθεσιμότητας Υδατικών Πόρων**
Ενθαρρύνεται η συλλογή χειμερινών απορροών σε ταμιευτήρες και λιμνοδεξαμενές, ώστε να αυξηθούν οι διαθέσιμοι πόροι για κοινωνία και οικονομία.
- ✓ **Καταγραφή και Χαρτογράφηση Απολήψεων και Ζωνών Προστασίας**
Πλήρης καταγραφή όλων των σημείων υδροληψίας και η απόδοση ζωνών προστασίας με βάση το Εθνικό Μητρώο Υδροληψιών, με αυστηρούς ελέγχους από τις αρμόδιες αρχές.
- ✓ **Ρύθμιση Χρήσης Νερού σε Άρδευση**
Καθορισμός μέγιστων ποσοτήτων άρδευσης ανά καλλιέργεια, με προτεραιότητα στις περιοχές με κακή ποσοτική κατάσταση υπόγειων υδάτων, και εφαρμογή περιορισμών για την ορθολογική χρήση.
- ✓ **Προστασία Ρεμάτων και Ποταμών**
Απαγορεύονται ενέργειες που μειώνουν το υδάτινο δυναμικό, ενώ προωθούνται ορθές γεωργικές πρακτικές που μειώνουν τη ρύπανση και την κατανάλωση νερού.
- ✓ **Εξοικονόμηση και Επαναχρησιμοποίηση Νερού**
Προώθηση μέτρων εξοικονόμησης νερού σε γεωργία, τουρισμό και άλλους τομείς, με χρήση τεχνικών επαναχρησιμοποίησης, ανακύκλωσης όμβριων υδάτων και περιορισμού υγρών αποβλήτων.

- ✓ **Αποφυγή** **Υφαλμύρισης**
Αποθαρρύνονται αντλήσεις παράκτιων υδροφορέων και απολήψεις επιφανειακού νερού που καταλήγει στη θάλασσα.
- ✓ **Περιβαλλοντική Προστασία σε Έργα Διαχείρισης**
Προτιμώνται φυσικές λύσεις και μέτρα που διαφυλάσσουν τα οικοσυστήματα, με προσοχή στη διατήρηση της φυσικής μορφολογίας των υδάτινων σωμάτων και προστασία της βιοποικιλότητας, ειδικά σε περιοχές Natura 2000.
- ✓ **Εφαρμογή «Έξυπνων Δικτύων»**
Υποστήριξη εκσυγχρονισμού των υφιστάμενων δικτύων ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης με τεχνολογίες που βελτιώνουν την αποδοτικότητα και τη διαχείριση.
- ✓ **Ζώνες Προστασίας Υδατορεμάτων και Αντιμετώπιση Πλημμυρών**
Καθορισμός ζωνών προστασίας για την αποφυγή πλημμυρικών φαινομένων και εφαρμογή μέτρων αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.
- ✓ **Ορθή Χωροθέτηση και Διαχείριση Μονάδων Επεξεργασίας Λυμάτων**
Επιλογή κατάλληλων περιοχών με χαμηλή τρωτότητα σε πλημμύρες, και θέσπιση αυστηρών περιβαλλοντικών όρων για την αποφυγή υποβάθμισης του περιβάλλοντος από τα επεξεργασμένα λύματα.
- ✓ **Ευαισθητοποίηση και Συμμετοχή Κοινού**
Προώθηση ενημερωτικών δράσεων και συμμετοχής της κοινωνίας στη διαχείριση και προστασία των υδάτινων πόρων μέσω σύγχρονων μέσων επικοινωνίας.
- ✓ **Σχεδιασμός με Βάση τις Αλλαγές στην Κλιματική Συνθήκη**
Μελέτη των επιπτώσεων της ανόδου της θαλάσσιας στάθμης και των ακραίων καιρικών φαινομένων, με μέτρα προσαρμογής που συνδυάζουν οπισθοχώρηση, συμβιβασμό και τεχνικές προστασίας.

■ **Βιοποικιλότητα – Χλωρίδα - Πανίδα**

Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος σε περιοχές με ειδικό καθεστώς, όπως το Δίκτυο Natura 2000 και οι υγρότοποι Ramsar, αποτελεί πρωταρχικό στόχο κατά το σχεδιασμό και υλοποίηση έργων και δραστηριοτήτων.

Οι βασικές αρχές περιλαμβάνουν:

- ✓ **Ενσωμάτωση δράσεων για την κλιματική αλλαγή** και χρήση σεναρίων προσαρμογής ώστε να ελαχιστοποιούνται οι επιπτώσεις σε οικοτόπους και είδη.
- ✓ **Προστασία και διατήρηση ενδιαιτημάτων υψηλής ποιότητας**, ιδιαίτερα για απειλούμενα και ενδημικά είδη, με χρήση οικολογικών μοντέλων και αυστηρών περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων.
- ✓ **Συνεργασία με Οργανισμούς όπως ο ΟΦΥΠΕΚΑ** για την αξιολόγηση των επιπτώσεων έργων και τη διασφάλιση της ακεραιότητας των προστατευόμενων περιοχών.
- ✓ **Έμφαση στη βιολογική ποικιλότητα των ειδών χλωρίδας και πανίδας**, με ιδιαίτερη προστασία των ενδημικών ειδών και αυτών υπό καθεστώς εθνικής και ευρωπαϊκής προστασίας.

- ✓ **Οικολογική συνοχή και σύνδεση των περιοχών Natura 2000**, μέσω σχεδιασμού οικολογικών διαδρομών που διευκολύνουν τη μετακίνηση των ειδών λόγω κλιματικής αλλαγής.
- ✓ **Προστασία υγροτόπων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων**, όπως τα λιβάδια Ποσειδωνίας και οι αμμοθίνες.
- ✓ **Αξιοποίηση σύγχρονων τεχνικών και συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης** για την αποφυγή περιβαλλοντικής υποβάθμισης.
- ✓ **Συμβατότητα με εθνικές και ευρωπαϊκές στρατηγικές για τη βιοποικιλότητα και την κλιματική αλλαγή**, ειδικά σε γεωργία, δασοπονία, κτηνοτροφία και αλιεία.
- ✓ **Πρώθηση της αναγεννητικής γεωργίας και της βιώσιμης χρήσης των φυσικών πόρων**, με περιορισμό χρήσης γενετικά τροποποιημένων και εισβολικών ειδών.
- ✓ **Ενημέρωση και εκπαίδευση των τοπικών παραγωγών και πληθυσμού** για την προστασία των φυσικών πόρων και την προσαρμογή στις νέες κλιματικές συνθήκες.
- ✓ **Διαχείριση δασών με έμφαση στην αειφορία**, αποφυγή αποψιλωτικών υλοτομιών και πρώθηση φυσικών ή οικολογικά προσαρμοσμένων αναδασώσεων.
- ✓ **Τακτική παρακολούθηση και εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων** για τη διατήρηση των οικοσυστημάτων και την αποτελεσματικότητα των μέτρων προστασίας.

Επισημαίνεται η ανάγκη για ολιστική, επιστημονικά τεκμηριωμένη και περιβαλλοντικά ευαίσθητη προσέγγιση στη διαχείριση και ανάπτυξη των περιοχών με βιοποικιλότητα, λαμβάνοντας υπόψη τις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής και τους εθνικούς και ευρωπαϊκούς στόχους.

■ Έδαφος – Τοπίο

Η προστασία του εδάφους και του τοπίου αποτελεί κρίσιμο στόχο για την ορθολογική ανάπτυξη και τη διατήρηση της φυσικής κληρονομιάς. Τα βασικά σημεία είναι:

- ✓ **Προστασία Εδαφών:** Προτιμώνται υποβαθμισμένες περιοχές για την υλοποίηση έργων, αποφεύγοντας παραγωγικά εδάφη και περιοχές με μοναδικό τοπικό χαρακτήρα και υψηλή αισθητική αξία.
- ✓ **Αντιπλημμυρικά Έργα:** Σχεδιάζονται με σεβασμό στη φυσική μορφή και ενότητα των ρεμάτων, λαμβάνοντας υπόψη τις κλιματικές προβλέψεις (RCP4.5 και RCP8.5) και τους χάρτες επικινδυνότητας, ώστε να προτεραιοποιούνται οι περιοχές με αυξημένο κίνδυνο έντονων βροχοπτώσεων.
- ✓ **Διαχείριση Υγρών Αποβλήτων:** Εφαρμόζονται βέλτιστες τεχνικές για τη μείωση, συλλογή και επεξεργασία των υγρών αποβλήτων.
- ✓ **Προστασία Δασών:** Επεμβάσεις εντός δασικών περιοχών να είναι περιορισμένες και να διασφαλίζουν τη βιοποικιλότητα και ακεραιότητα των δασών.
- ✓ **Αποκατάσταση Τοπίου:** Αποφεύγονται έντονες παρεμβάσεις στο ανάγλυφο, ενώ όπου γίνονται, εφαρμόζονται ολοκληρωμένα μέτρα αποκατάστασης με κατάλληλες φυτεύσεις και διαμόρφωση εδαφικών σχηματισμών για την επαναφορά στη φυσική κατάσταση.

- ✓ **Διαχείριση Υλικών Εκσκαφής:** Προτείνεται περιβαλλοντικά ορθή διαχείριση των δανείων και αποβλήτων υλικών για τη διασφάλιση μορφολογικής συνέχειας και γεωλογικής ευστάθειας.
- ✓ **Προστασία Τοπίου κατά την Αδειοδότηση:** Ενσωματώνονται κριτήρια διατήρησης του τοπίου και προτιμώνται λύσεις υπογειοποίησης σε δίκτυα ενέργειας, ενώ έργα προστασίας ακτών στηρίζονται σε φυσικές μεθόδους.
- ✓ **Διατήρηση Βλάστησης σε Πλαγιές:** Αποφεύγονται έντονες υλοτομικές επεμβάσεις για την πρόληψη πλημμυρών και τη διατήρηση της φυσικής κάλυψης.
- ✓ **Διαχειριστικά Σχέδια Βόσκησης:** Αναθεώρηση και εκπόνηση σχεδίων για περιοχές με κίνδυνο ερημοποίησης.
- ✓ **Αειφόρος Γεωργία:** Προώθηση πρακτικών που μειώνουν τη διάβρωση των εδαφών.
- ✓ **Προστασία Παράκτιων Περιοχών:** Λήψη μέτρων αποκατάστασης των τροποποιημένων ακτών, ιδιαίτερα στις βόρειες ακτές του Κορινθιακού Κόλπου, για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας απέναντι στις κλιματικές αλλαγές.
- ✓ **Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Ζωνών:** Βάσει του Πρωτοκόλλου ICZM για τη διατήρηση και αειφόρο ανάπτυξη των παράκτιων οικοσυστημάτων.
- ✓ **Προστασία Μικρών Υγροτόπων και Τυρφώνων:** Εντατικοποίηση ελέγχων για την αποφυγή βλαπτικών παρεμβάσεων, όπως η αλόγιστη χρήση νερού, ρύπανση, και παράνομες υλοτομίες. Προώθηση απομάκρυνσης αυθαίρετων κατασκευών.
- ✓ **Αποκατάσταση Λατομικών Χώρων:** Καταγραφή και περιβαλλοντική αποκατάσταση ανενεργών λατομείων.

■ Χρήσεις γης

- ✓ Δίνεται προτεραιότητα στη διατήρηση της ακεραιότητας παρόχθιων οικοσυστημάτων και παράκτιων τοπίων, σύμφωνα με διεθνή πρωτόκολλα ολοκληρωμένης διαχείρισης. Τονίζεται η ανάγκη προστασίας των γεωργικών γαιών υψηλής παραγωγικότητας, με αυστηρή χωροθέτηση δραστηριοτήτων και αποφυγή κατακερματισμού τους.
- ✓ Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται και στην ολοκλήρωση του χωροταξικού σχεδιασμού και στη λήψη υπόψη των προβλέψεων των κλιματικών μοντέλων για την προσαρμογή σε κλιματικές αλλαγές, με μέριμνα για μετεγκαταστάσεις δραστηριοτήτων σε περιοχές υψηλού κινδύνου πλημμύρας. Προωθείται η διατήρηση των υπαρχουσών βιομηχανικών μονάδων και ο μετασχηματισμός τους.
- ✓ Επιπλέον, υπογραμμίζεται η ανάγκη θεσμοθέτησης ολοκληρωμένων χωροταξικών ρυθμίσεων, λαμβάνοντας υπόψη προστατευόμενες ζώνες υδροληψίας, και την αξιολόγηση ρυθμίσεων δόμησης για την αντιμετώπιση της ανόδου της στάθμης της θάλασσας.
- ✓ Τονίζεται η σημασία της λογιστικής καταγραφής αλλαγών χρήσης γης για την παρακολούθηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, συμβάλλοντας στους ευρωπαϊκούς περιβαλλοντικούς στόχους.

- ✓ Τέλος, προτείνεται η δημιουργία οργανωμένων υποδοχέων μεταποιητικών δραστηριοτήτων σε περιοχές με χαμηλή τρωτότητα σε κλιματικά φαινόμενα, προωθώντας βιώσιμες και ανθεκτικές χρήσεις γης.

■ Ατμόσφαιρα – Κλίμα

- ✓ Προτείνεται η λήψη μέτρων και δράσεων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, με έμφαση στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου. Τα έργα θα πρέπει να ενσωματώνουν σύγχρονα συστήματα χαμηλών εκπομπών και να εφαρμόζονται βέλτιστα τεχνικά μέτρα κατά την υλοποίησή τους, συνοδευόμενα από πρόγραμμα παρακολούθησης ατμοσφαιρικών ρύπων.
- ✓ Προτείνεται η κατάρτιση μακροπρόθεσμης στρατηγικής ανακαίνισης των δημοσίων κτιρίων, με στόχο τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και τη μείωση των ανθρακούχων εκπομπών, μέσω χάρτη πορείας με μετρήσιμους δείκτες. Θα εντοπιστούν τα πλέον ενεργοβόρα κτίρια για σταδιακή μετάβαση σε ανανεώσιμα αέρια καύσιμα (βιομεθάνιο, πράσινο υδρογόνο), ενώ παρόμοιες πρακτικές θα ενθαρρυνθούν και στις μεταφορές και τη βιομηχανία.
- ✓ Η ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων θα συνδυαστεί με τις ανάγκες ανακαίνισης, διασφαλίζοντας παράλληλα τη διατήρηση των μορφολογικών χαρακτηριστικών και της φυσιογνωμίας παραδοσιακών και διατηρητέων κτιρίων.
- ✓ Επιπρόσθετα, ζητείται η επιτάχυνση της κατάθεσης του Σχεδίου Ανάπτυξης Γεωθερμικού Δυναμικού και η ενθάρρυνση εγκατάστασης συστημάτων θέρμανσης και ψύξης με χρήση μη γεωθερμικών υπόγειων νερών, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.
- ✓ Τέλος, προωθούνται έξυπνες τεχνολογίες για την ασφαλή και αποδοτική διαχείριση ηλεκτρικής ενέργειας, ιδίως για την αντιμετώπιση αυξημένης ζήτησης κατά τους θερινούς μήνες, καθώς και δράσεις εκπαίδευσης επαγγελματιών στους τομείς κατασκευών και ενεργειακής απόδοσης.

■ Ανθρώπινη Υγεία

- ✓ Προτείνεται η εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης και βέλτιστων τεχνικών για τη μείωση της περιβαλλοντικής όχλησης από απόβλητα, καθώς και η προώθηση καθαρών τεχνολογιών και πρακτικών για την αποφυγή ρύπανσης εδάφους και τη μείωση θορύβου.
- ✓ Στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής, θα ενισχυθούν πολιτικές με στόχο τον μετριασμό των επιπτώσεων και τη βελτίωση της ποιότητας της ατμόσφαιρας, ενώ θα τηρείται η νομοθεσία για το ακουστικό περιβάλλον κατά την υλοποίηση έργων.
- ✓ Επιπλέον, θα εκπονηθούν προγράμματα πρόληψης και διαχείρισης ατυχημάτων, με παράλληλη ενημέρωση του κοινού για ασθένειες σχετιζόμενες με την κλιματική αλλαγή και για τα σχέδια πολιτικής προστασίας, ειδικά όσον αφορά πλημμύρες και πυρκαγιές.

- ✓ Θα εκπαιδευτούν επίσης επαγγελματίες υγείας για τη διαχείριση κλιματικών κρίσεων, ενώ θα ενισχυθεί ο κοινωνικός διάλογος για την κοινωνική συναίνεση και η ορθολογική χωροθέτηση των υποδομών με σεβασμό στο περιβάλλον και το κόστος.

■ Πολιτιστική Κληρονομιά

Προτείνεται η αυστηρή διασφάλιση ότι οι δράσεις του Σχεδίου δεν θα θέσουν σε κίνδυνο αρχαιολογικούς και πολιτιστικούς χώρους, με υποχρεωτική προέγκριση σχετικών μελετών από τις αρμόδιες Εφορείες Αρχαιοτήτων σύμφωνα με τη νομοθεσία. Να λαμβάνονται υπόψη οι αποστάσεις και η οπτική επαφή με μνημεία κατά την αδειοδότηση, αξιοποιώντας το Αρχαιολογικό Κτηματολόγιο για συστηματική καταγραφή και προστασία.

Γίνεται επιτακτικός ο προγραμματισμός της ιεράρχησης των ευάλωτων μνημείων σε συνεργασία με τις αρμόδιες Υπηρεσίες, δίνοντας προτεραιότητα σε έργα προστασίας παραδοσιακών οικισμών με αυξημένο κίνδυνο από πλημμύρες και κατολισθήσεις. Έργα στις ζώνες αιγιαλού και παραλίας θα πρέπει να εγκρίνονται από τις Εφορείες Ενόλιων Αρχαιοτήτων.

■ Μεταφορές – Υποδομές

Ο σχεδιασμός των έργων υποδομής πρέπει να ενσωματώνει αρχές κλιματικής ουδετερότητας (climate neutrality) έως το 2050 και κλιματικής ανθεκτικότητας (climate resilience) έναντι των προβλεπόμενων κλιματικών κινδύνων κατά τη διάρκεια ζωής των υποδομών. Η μελέτη και υλοποίηση των έργων οφείλει να συμμορφώνεται με την Τεχνική Οδηγία Ε.Ε. 2021/С 373/01 και τον Εθνικό Κλιματικό Νόμο, τεκμηριώνοντας την ενίσχυση της ανθεκτικότητας.

Πρωωθείται η διατροπικότητα (συνδυασμός) στις μεταφορές, με μέγιστη δυνατή μεταφορά του φορτίου σε περιβαλλοντικά αποδοτικότερα μέσα. Για τις οδικές υποδομές εφαρμόζονται κανονισμοί και τεχνικές οδηγίες του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, με ενσωμάτωση αντιπλημμυρικών και αντιδιαβρωτικών μέτρων, ειδικά στις παράκτιες ζώνες και ορεινές περιοχές με ευαισθησία σε κατολισθήσεις.

Υποστηρίζεται η υποχρεωτική κατάρτιση Σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ), σύμφωνα με τον Ν. 4784/2021 (και τροποποιήσεις), με έμφαση στην ενίσχυση δημόσιων μέσων, προώθηση ηλεκτροκίνησης και ήπιων μέσων μετακίνησης.

Κατά την αποκατάσταση οδικών έργων προβλέπεται φύτευση με γηγενή, βαθύρριζα και χαμηλόκορμα είδη, ενώ η χωροθέτηση νέων ή η αναβάθμιση υφιστάμενων υποδομών θα λαμβάνει υπόψη περιβαλλοντικές επιπτώσεις, κόστη και ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή.

Επιπλέον, συστήνεται η εκπόνηση μελετών αξιολόγησης κινδύνων πυρκαγιάς και σχεδίων αντιμετώπισης για οργανωμένους υποδοχείς βιομηχανίας και μεταποίησης.

■ Γενικοί Όροι

Κατά τον σχεδιασμό έργων και δράσεων του Σχεδίου, θα πρέπει να διασφαλίζεται η βελτιστοποίηση του σχεδιασμού με σεβασμό στις φυσικές διεργασίες, την αποδοτική χρήση φυσικών πόρων, την ισορροπία των οικοσυστημάτων και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στην κατά προτεραιότητα χωροθέτηση παραγωγικών δραστηριοτήτων εντός οργανωμένων υποδοχών, με στόχο την ελαχιστοποίηση της κατάληψης φυσικών εκτάσεων και την προστασία της υψηλής παραγωγικότητας της αγροτικής γης.

Ο σχεδιασμός πρέπει να ενσωματώνει περιβαλλοντική καινοτομία, προάγοντας πράσινες τεχνολογίες, ενεργειακή αυτονομία και κυκλική χρήση πόρων, ενώ παράλληλα να ελαχιστοποιεί τους περιβαλλοντικούς κινδύνους και τις οχλήσεις. Κάθε υποδομή πρέπει να αξιολογείται ως προς την ανθεκτικότητά της στην κλιματική αλλαγή, μέσω εκτίμησης της τρωτότητάς της σε συγκεκριμένες κλιματικές πηγές κινδύνου, με βάση τοπικά χαρακτηριστικά και προβλέψεις.

Προτεραιότητα δίνεται στην εφαρμογή της εθνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας για τη βιοποικιλότητα, την αρχή της πρόληψης, καθώς και τη συμμόρφωση με τα γενικά και ειδικά χωροταξικά σχέδια. Στην επιλογή έργων εντάσσονται κριτήρια βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων, ενώ ενισχύεται η κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού σε αντίστοιχα θέματα.

Τα νέα έργα θα σχεδιάζονται με βέλτιστη χρήση του εδαφικού χώρου, αποφεύγοντας απομονωμένες λωρίδες γης και προωθώντας συνδυασμένη χρήση. Θα λαμβάνονται υπόψη οι κατευθύνσεις του Εθνικού Κλιματικού Νόμου (Ν.4936/2022), της Εθνικής Στρατηγικής για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και του ΕΣΕΚ, καθώς και η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Κλιματική Αλλαγή (COM(2021)82) και τα νεότερα δεδομένα IPCC (AR6).

Η κατασκευή έργων απαιτεί πλήρη νομοθετική και περιβαλλοντική αδειοδότηση, λαμβάνοντας υπόψη τους όρους της ΣΜΠΕ του Σχεδίου. Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση, θα γίνεται αξιολόγηση της κλιματικής ευπάθειας και των επιπτώσεων σε εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, με υποχρέωση λήψης μέτρων μείωσης και προσαρμογής.

Ενθαρρύνεται η συμμετοχή τοπικών φορέων και κοινωνίας πολιτών μέσω του Διαδικτυακού τόπου κλιματικού διαλόγου. Δεν τίθενται περιορισμοί στις εγκαταστάσεις εθνικής άμυνας, με την υποχρέωση υποβολής σχεδίων στο ΓΕΕΘΑ για γνωμοδότηση. Τέλος, το Σχέδιο θα προσαρμόζεται σε νεότερα δεδομένα προστασίας φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, τηρώντας διαδικασία Περιβαλλοντικού Προελέγχου.

Ε. Σύστημα παρακολούθησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του σχεδίου

Στα πλαίσια του ΠεΣΠΚΑ, δομείται ένα **σύστημα παρακολούθησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων** από την εφαρμογή του σχεδίου, ενώ η **παρακολούθηση της εφαρμογής και υλοποίησης του** σχεδίου πραγματοποιείται από το προτεινόμενο προς ίδρυση και λειτουργία Παρατηρητήριο Κλιματικής Αλλαγής (ΠΚΑ).

Στο σύστημα, δύναται να ενταχθούν και προγράμματα παρακολούθησης του περιβάλλοντος υλοποιούμενα από τρίτους φορείς παρακολούθησης. Στην περίπτωση αυτή η παρακολούθηση, συνίσταται στη λήψη, τήρηση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων που διατίθενται σ' αυτήν από τους ως άνω φορείς.

Στον τρόπο παρακολούθησης θεωρείται ως αναγκαία μια προσέγγιση τριών επιπέδων:

Στο πρώτο επίπεδο, θα πρέπει να παρακολουθούνται μεγέθη που σχετίζονται άμεσα με την εφαρμογή του σχεδίου και ειδικότερα με το **είδος και μέγεθος των περιβαλλοντικών μεταβολών**, που η εφαρμογή του ΠεΣΠΚΑ

τείνει να προκαλέσει. Αυτό το επίπεδο οδηγεί σε πληροφορίες σχετικά με τα αίτια πρόκλησης περιβαλλοντικών μεταβολών και συγχρόνως μπορεί να εκτιμά τη συμμετοχή της υλοποίησης του σχεδίου στις μεταβολές αυτές.

Στο δεύτερο επίπεδο, θα πρέπει να παρακολουθούνται μεγέθη που αντιπροσωπεύουν την **κατάσταση του περιβάλλοντος**. Αυτό είναι το επίπεδο των αποτελεσμάτων και αντιπροσωπεύει το συνδυαστικό αποτέλεσμα που έχουν η ανάπτυξη (προγραμματισμένη ή μη, π.χ. εφαρμογή Επιχειρηματικών Πάρκων και τουρισμός αντίστοιχα), τα προγράμματα για το περιβάλλον όπως το ΠεΣΔΑ, άλλα σχέδια και προγράμματα π.χ. υδατικών πόρων καθώς και οι γενικότερες τάσεις στην περιοχή μελέτης. Το επίπεδο αυτό οδηγεί σε πληροφορίες για την κατάσταση του περιβάλλοντος, που αφενός έχουν αυτοτελή αξία και αφετέρου δείχνουν τα ζητήματα για τα οποία χρειάζεται να αναληφθούν πρωτοβουλίες πρόληψης ή αντιμετώπισης.

Στο τρίτο επίπεδο, εκτός από τη χρήση των δεικτών, το πλαίσιο παρακολούθησης μπορεί να ενισχυθεί με την **παρακολούθηση των περιβαλλοντικών μεταβολών στην περιφέρεια, μέσω μιας ετήσιας έκθεσης** που θα καταγράφει και θα αναλύει τις μεταβολές σε ένα ευρύτερο σύνολο περιβαλλοντικών παραμέτρων. Επιπλέον, γίνεται μια λεπτομερής αποτίμηση των περιβαλλοντικών μεταβολών που έχουν επέλθει και διάγνωση της αναγκαιότητας ή μη για ανάληψη διορθωτικών δράσεων. Το χρονικό σημείο επιλέγεται ώστε αφενός να έχει ολοκληρωθεί η υλοποίηση ενός σημαντικού τμήματος του προγραμματισμού και αφετέρου να υπάρχουν περιθώρια για ανάληψη επανορθωτικών μέτρων, εάν κάτι τέτοιο προκύψει ως αναγκαίο.

Τα αποτελέσματα της ως άνω παρακολούθησης αποτυπώνονται σε εκθέσεις που εκπονούνται με συχνότητα που επιτρέπει την έγκαιρη λήψη των διορθωτικών μέτρων που τυχόν κριθούν απαραίτητα, και τουλάχιστον ανά πενταετία από το χρόνο έγκρισης του Σχεδίου. Το περιεχόμενο των εκθέσεων αυτών θα πρέπει να συμμορφώνεται με ορισμένες κατευθύνσεις, όπως:

- την καταγραφή δεικτών ανά περιβαλλοντικό τομέα (π.χ. τομέας βιοποικιλότητας, ποιότητα ατμόσφαιρας και κλίμα, έδαφος, ύδατα, πολιτισμός, κ.ά.) που συνδέονται με τις δράσεις του Σχεδίου και αντιπροσωπεύουν ενδεχόμενες περιβαλλοντικές μεταβολές, όπως οι αναφερόμενοι στη ΣΜΠΕ.. Η έκθεση για κάθε περίοδο μελέτης συντάσσεται, υποβάλλεται και δημοσιοποιείται εντός του πρώτου εξαμήνου της επόμενης περιόδου.
- η αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης των σχετιζόμενων με το περιβάλλον στόχων του Σχεδίου γίνεται με συγκριτική αποτίμηση των στοιχείων των διαδοχικών εκθέσεων. Σκοπός της σύγκρισης των παραπάνω στοιχείων αποτελεί η ποσοτικοποίηση των περιβαλλοντικών μεταβολών που οφείλονται στο υλοποιηθέν τμήμα του Σχεδίου, η σύγκριση με τις εκτιμήσεις της ΣΜΠΕ και τις εξελίξεις στο θεσμικό πλαίσιο για το περιβάλλον, καθώς και η διαπίστωση της αναγκαιότητας ή μη ανάληψης διορθωτικών ενεργειών. Σε περίπτωση διαπίστωσης είτε σημαντικών αποκλίσεων από τις εκτιμήσεις της ΣΜΠΕ είτε νέων υποχρεώσεων από το εκάστοτε ισχύον θεσμικό πλαίσιο προστασίας του περιβάλλοντος, προτείνονται κατάλληλα επανορθωτικά μέτρα.

Εκτός της συλλογής των πληροφοριών, υφίσταται υποχρέωση της αποθήκευσής τους και δημιουργίας χρονοσειρών δεδομένων, ώστε να είναι εφικτή η διαχρονική παρακολούθηση της κατάστασης του περιβάλλοντος. Τα στοιχεία θα είναι διαθέσιμα, εφόσον ζητηθεί, για τον εμπλουτισμό της βάσης δεδομένων που θα συσταθεί (Εθνικό Παρατηρητήριο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή).

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η **παρακολούθηση της εφαρμογής και υλοποίησης του** σχεδίου πραγματοποιείται από το Παρατηρητήριο Κλιματικής Αλλαγής (ΠΚΑ). Το **παρατηρητήριο** θα έχει, ενδεικτικά, ως

αρμοδιότητες την καταγραφή εξέλιξης του ΠεΣΠΚΑ μέσω μέτρησης συγκεκριμένων δεικτών, τη δημιουργία γεωπύλης που θα συγκεντρώνει και ενσωματώνει το σύνολο της διαθέσιμης πληροφορίας (δεδομένα, μελέτες, περιγραφική πληροφορία), που αφορά στις επιπτώσεις και τον τρόπο προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή στην Περιφέρεια, την εκπόνηση προγραμμάτων εκπαίδευσης και ενημέρωσης όλων των φορέων στα όρια της Περιφέρειας, την αναζήτηση συνεργασιών μέσω της συμμετοχής στο Σύμφωνο των Δημάρχων ως συντονιστής, τη συλλογή στοιχείων από την εγκατάσταση περιβαλλοντικών και μετεωρολογικών συσκευών στα σημεία ενδιαφέροντος, καθώς και την παρακολούθηση του χρονοδιαγράμματος του ΠεΣΠΚΑ.

Οι κλιματικοί δείκτες που εξετάστηκαν στο ΠεΣΠΚΑ, είναι τα **κλιματικά δεδομένα, οι ψυχρές εισβολές, οι καύσωνες, οι έντονοι άνεμοι, οι πλημμύρες, η ξηρασία, η δυσφορία του πληθυσμού και οι πυρκαγιές.**

Η εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον από την υλοποίηση του ΠεΣΠΚΑ, καταλήγει στον εντοπισμό ορισμένων, περιορισμένης έντασης και έκτασης, πιθανών επιπτώσεων. Παράλληλα αναγνωρίζει τις αναμενόμενες βελτιώσεις σε ορισμένους τομείς από την υλοποίηση των περιβαλλοντικών δράσεων του ΠεΣΠΚΑ.

Κατόπιν των ανωτέρω και σε συνέχεια της σχετικής έγκρισης της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων - ΣΜΠΕ (9 και 10 σχετικά) για το ΠεΣΠΚΑ - Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή ΠΣΤΕ- και της σχετικής νομοθεσίας για την έγκρισή του,

Εισηγούμαι

τη λήψη απόφασης περί της **Έγκρισης του Περιφερειακού Σχεδίου Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ) της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας**, λαμβάνοντας υπόψη τα κύρια σημεία της εισήγησης όπως αυτά αναφέρονται στην παρούσα.

Συνολικά απόντες κατά τη συζήτηση του συγκεκριμένου θέματος ήταν : ο Επικεφαλής της Περιφερειακής Παράταξης «Στερεά Περιφέρεια» Κωνσταντίνος Μαρκόπουλος, ο Περιφερειακός Σύμβουλος της Περιφερειακής Παράταξης «Στερεά Περιφέρεια» Γεώργιος Βουγέσης, ο Περιφερειακός Σύμβουλος της Περιφερειακής Παράταξης «Λαϊκή Συσπείρωση Στερεάς Ελλάδας» Επαμεινώνδας Κοτσικώνας, ο Επικεφαλής της Περιφερειακής Παράταξης «Πατρίδα μας η Στερεά» Λουκάς Αποστολίδης και ο Ανεξάρτητος Περιφερειακός Σύμβουλος Βασίλειος Λύκος.

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Στερεάς Ελλάδας, μετά από διαλογική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων δια της ψήφου των μελών του,

Αποφασίζει

Κατά πλειοψηφία, εγκρίνει το Περιφερειακό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ) της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας σε εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 4936/2022 (ΦΕΚ 105/Α'/27.5.2022), όπως αυτό αναφέρεται στο εισηγητικό της παρούσας.
Υπέρ ψήφισαν οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι της Περιφερειακής Παράταξης «Επιμένουμε στην καρδιά της Ελλάδας».
Κατά ψήφισαν οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι της Περιφερειακής Παράταξης «Ενωτική Περιφερειακή Κίνηση Απόστολος Γκλέτσος».
Κατά ψήφισαν οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι της Περιφερειακής Παράταξης «Στερεά Περιφέρεια».

Κατά ψήφισαν οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι της Περιφερειακής Παράταξης «Λαϊκή Συσπείρωση Στερεάς Ελλάδας».
Κατά ψήφισε ο Περιφερειακός Σύμβουλος της Περιφερειακής Παράταξης «Πατρίδα μας η Στερεά» Δημήτριος Κατσούλης.
Κατά ψήφισε η ανεξάρτητη Περιφερειακή Σύμβουλος Βασιλική Αγγελοπούλου.

Αφού συντάχθηκε και αναγνώσθηκε το πρακτικό αυτό, υπογράφεται ως κατωτέρω :

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**

ΛΟΥΚΙΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ - ΜΑΓΟΥΛΑ